

Čís. 15166.

Do usnesení rekursního soudu, jímž byla uložena prvému soudu oprava vadného podpisu žalobcova, není dovolacího rekursu.

(Rozh. ze dne 2. května 1936, R I 374/36.)

Rekursní soud zrušiv usnesení prvního soudu uložil mu, aby dal žalující straně lhůtu k opravě podpisu žaloby, neboť první soud považuje podpis žaloby za směrodatný prohlásil řízení za zmatečné a žalobu odmítl, ježto pod žalobou byl podpis »Starostenský úřad osady města P.«, jemuž se nedostává procesní způsobilosti, kdežto rekursní soud tento podpis pokládal za vadu formální.

Nejvyšší soud odmítl dovolací rekurs.

Důvody :

Rekursní soud dal prvnímu soudu jen příkaz, aby odstranil formální vadu. Nejvyšší soud obšírně odůvodnil v rozhodnutí čís. 10352 Sb. n. s., na něž se stěžovatel poukazuje, že do takového usnesení není samostatného opravného prostředku.

Čís. 15167.

Předpokladem přeměny rozvodu v rozluku podle § 17 rozl. zákona jest, že šlo o rozvod nedobrovolný. Byly-li strany jak v otázce rozvodu, tak v otázce viny na něm zajedno, jde o zastřený rozvod dobrovolný, jenž nemůže býti podkladem pro rozluku podle § 17 rozl. zák., třebaže byl vysloven rozsudkem podle formy kontradiktorním.

(Rozh. ze dne 2. května 1936, R I 460/36.)

Manželství, o jehož rozluku podle § 17 rozl. zákona žádá navrhovatel Jan V., bylo rozvedeno z viny obou manželů z důvodu § 13 lit. e), h), i) rozl. zákona. Proti žádané přeměně rozvodu na rozluku se vyslovila odpůrkyně — manželka žadatelova. Prvý soud žádosti navrhovatelově vyhověl a prohlásil rozvedené manželství za rozloučené z viny obou manželů. Rekursní soud návrh na rozluku manželství zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody :

Rozluku manželství lze povolití jen z důvodů v zákoně přesným výpočtem uvedených (§ 13 rozl. zák.). Pro sporné řízení rozlukové platí zásada vyšetřovací a zásada pravdy materiální v opaku k pravdě formální, jež platí jen při zásadě projednací. Rozlukové důvody jest zkou-

mati přísně a jest z úřední moci vzíti v ochranu platný sňatek proti všelikému svévolnému odporu (§ 14 dvor. dekretu čís. 1595/1819 Sb. z. s. a § 10 min. nař. čís. 283/1897 ř. z.). Překážka manželství musí býti úplně dokázána a důkaz nemůže býti podán ani souhlasným doznáním manželů, ani jejich výsledkem podle §§ 371 a d. c. ř. s. (§ 99 obč. zák. a čl. VI. čís. 1 uv. zákona k c. ř. s.). Tyto předpisy platí stejnou měrou také ve sporném řízení rozlukovém (§ 13, posl. odst. rozl. zák.). Důvodem všech těchto přísných ustanovení jest, že rozlučka manželství se nedotýká jen soukromých zájmů stran, nýbrž také zájmů veřejných, protože rodina je základem státního celku. Pokud běží o rozlučku v řízení nesporném podle §§ 15 až 17 rozl. zákona, jest povšechně předeslati toto: Těmito předpisy nemělo býti nic sleveno na stejné přísnosti povolování rozluk v řízení nesporném, jaká platí v řízení sporném. Účel přeměny rozvodu v rozlučku v řízení nesporném jest velmi jasně vyložen v důvodové zprávě právního výboru Národního shromáždění tisk 298/1919, kde se v podstatě praví, že vedoucí myšlenkou §§ 15 až 17 bylo jednak zameziti, aby oklikou dobrovolného rozvodu nebyla lehkovážně zaváděna rozlučka dohodou manželů, jednak ušetřiti stranám dvojí trapné probírání nejintimnějších rodinných záležitostí, jednak uvarovati se dvojnásobných nákladů soudních, jednak konečně zabrániti přílišnému přetížení soudů. V případech § 17 rozl. zák. jest soudu toliko pečlivě zkoumati, zda výsledky zjištěné ve sporu o rozvod byly by již tenkrát stačily k tomu, aby na jich podkladu byla povolena rozlučka, kdyby o ní bylo bývalo žalováno. Z toho, co dosud uvedeno, vyplývá, že zákon chce přísně brániti tomu, aby nedocházelo k lehkovážným rozlukám dohodou manželů, bez dostatečných skutečných rozlukových důvodů, ať běží o rozlučku v řízení sporném či nesporném a s tohoto hlediska jest nutno vykládati předpisy zákona o rozluce také v řízení nesporném. Tím lze přejíti k souzenému případu, v němž jde o přeměnu rozvodu v rozlučku podle § 17 rozl. zák., kterou první soud povolil, rekursní soud nepovolil. Prvním předpokladem jest nedobrovolný rozvod podle §§ 107 až 109 obč. zák., tedy rozvod, jež si strana žalující vynucuje proti vůli druhé strany, ať již co do celého rozsudkového výroku, jehož nutnou součástí je také výrok o vině (§ 12 dv. dekr. a § 11 min. nař.) či jen co do výroku o vině. Zda běží o takový nedobrovolný rozvod či o zakrytý rozvod dobrovolný, nutno posuzovati podle jednotlivostí případu. V souzeném případě uzavřeli manželé po kontradiktorním řízení a po provedení některých svědeckých důkazů smír pro případ, že bude vysloven rozvod z viny obou stran, v němž upravili své majetkoprávní poměry a otázku výživy i výchovy nezletilých dětí. Tím uzavřeli dohodu podle §§ 103 a 105 obč. zák. Pak navrhla žalovaná manželka rozvod z viny žalobcovy, jako již dříve žalující manžel navrhl rozvod z viny žalované manželky. Strany doznaly navzájem skutečnosti »v tomto protokole uvedené«, načež soud vynesl rozsudek, že se manželství rozvádí z viny obou stran z důvodů § 109 obč. zák. a § 13 lit. e), h), i) rozl. zák., odvolav se na souhlasný přednes stran (§ 266 c. ř. s.). Poté se strany vzdaly opravných prostředků proti rozsudku. Právním usoudil rekursní soud, že v tomto případě jde vlastně o zastřený rozvod dobrovolný a že

vyličený postup byl jen obcházením předpisů o souhlasném rozvodu. Na tom nic nemění, že každá z obou stran navrhla rozvod z viny druhé strany, neboť ani v tom směru se strany nesnažily, aby po případě v opravném řízení provedly svou vůli proti vůli strany druhé s pomocí soudního výroku. Strany, doznávše vzájemně skutečnosti druhou stranou pro rozvod uplatňované, které podle nich zakládaly rozvodové důvody, nemohly očekávat nic jiného než výrok o vině jich obou, neboť tento výrok nutně vyplýval ze skutkového přednesu vzájemně doznáního. Že nic jiného neočekávaly, je jasně viděti z toho, že se hned vzdaly opravných prostředků proti rozsudku a že již před tím právě pro ten případ uzavřely také smír, takže jejich návrhy a soudní výrok v otázce viny byly jen pouhou formalitou. Byli tedy oba manželé zajedno jak co do rozvodu, tak co do viny na něm. Jde tedy zřejmě o rozlukou dohodou manželů, čemuž právě zákon chce brániti. Není tu proto splněn již první předpoklad § 17 rozl. zák., totiž skutečně nedobrovolný rozvod podle §§ 107 až 109 obč. zák. (srovnej také rozhodnutí čí. 11498 a 13232 Sb. n. s.), takže není třeba se zabývatí dalším předpokladem, zda skutečnosti ve sporu najevo vyšlé by byly již tehdy odůvodnily výrok o rozluce, kdyby oň bylo bývalo žalováno.

Čís. 15168.

Pokud nemusí finanční prokuratura býti obeslána jako zástupkyně vodohospodářského fondu k jednání o náhradu za vyvlastněné pozemky k stavbě údolní přehrady.

Není přípustno domáhati se na soudě určení náhrady za pozemky vyvlastněné k účelům vodostavebním, dokud o náhradě nerozhodl pravoplatně úřad správní.

(Rozh. ze dne 2. května 1936, R II 15/36.)

P r v ý s o u d zastavil soudní řízení za účelem stanovení odškodného za pozemky, jež mají býti na základě nálezu vyvlastňovacího vyvlastněny, a to proto, že podle dopisu zemského úřadu v B. ze dne 26. června 1935 nemohlo býti o cenách za nemovitosti rozhodnuto, ježto příslušní činitelé dosud nerozhodli o stavbě vlastní nádrže. **R e k u r s n í s o u d** uložil prvému soudu, by v řízení pokračoval. **D ů v o d y:** Okolnost, již prvý soud odůvodnil svoje rozhodnutí, nemůže býti důvodem k zastavení řízení, ježto odškodnění, jež má býti poskytnuto následkem vyvlastnění, jest podle § 23 zák. ze dne 18. února 1878 čí. 30 ř. z. soudně stanoviti, jestliže vyvlastnění za to žádají. Poněvadž v daném případě vyvlastnění trvají na stanovení odškodnění, bylo odůvodněné stížnosti jejich proti zastavovacímu usnesení vyhověti.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolacímu rekursu finanční prokuratury potud, že odmítl návrh nezl. Oldřicha a Vlasty Ř. na stanovení náhrady, jinak dovolacímu rekursu nevyhověl.